

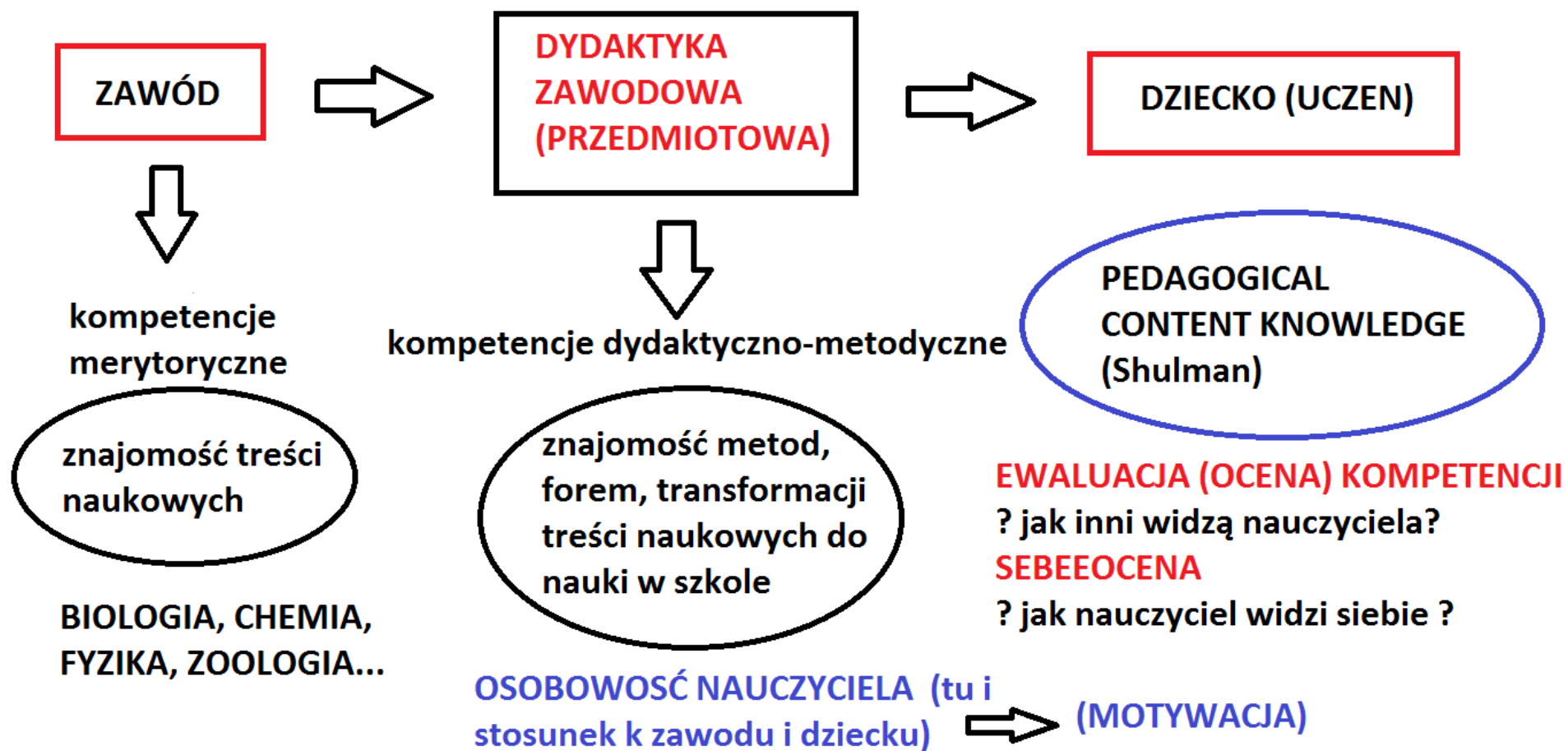
Świadomość ekologiczna wśród nauczycieli i przyszłych nauczycieli - analiza wybranych pojęć ekologicznych

Ondřej Šimik
PdF OU Ostrava

Wprowadzenie

- ▶ Umiejętność (gramotność) environmentalna (ekologiczna)
- ▶ A) wiedza (co wieme)
- ▶ B) Umiejętności (co robimy)
- ▶ C) postawy (stosunek) (jak myślimy)
- ▶ WIEDZA O WYBRANYCH KONCEPTACH EKOLOGICZNYCH

By uczyć, to musimy wiedzieć

Problemy badawcze (cele badawcze)

- ▶ **Problem:** Jaki jest poziom gramotności environmentalnej (ekologicznej) na poziomie wiedzy u nauczycieli i przyszłych nauczycieli (studentów)?
- ▶ **Cel główny:** Dowiedzieć się, czy a jak nauczyciele i przyszłych nauczycieli edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej rozumieją wybranym pojęciom ekologicznym
- ▶ **Cele częściowe:** porównać jak nauczyciele i przyszli nauczyciele edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej rozumieją wybranym pojęciom ekologicznym według:
  - ▶ A) wieku,
  - ▶ B) wielkości zamieszkania
  - ▶ C) praktyki pedagogicznej
  - ▶ D) wykształcenia i częstotliwości (frekwencji) nauczania przedmiotu „nauki przyrodnicze”

Research design + metoda i technika badawcza

- ▶ badanie jakościowo-ilościowe (qualitative - quantitative research)
- ▶ metoda odpytywania
- ▶ Technika: kwestionariusz elektroniczny - on-line (google documents) - niestandardyzowany (kwestionariusz własnej konstrukcji)
- ▶ Pytania o próbkę badawczą (wiek, praktyka pedagogiczna, wielkość zamieszkania i wykształcenie)
- ▶ Pytania dotyczące treści badania: *Wyjaśnij (napisz) własnymi słowami, jak rozumiesz następujące pojęcie (terminu): Ekosystem, Biodiversity (różnorodność biologiczna), Kwaśny deszcz, Efekt cieplarniany, Zrównoważony rozwój (Sustainable Development), Biomasa, Pestycydy*
- ▶ Typ pytania: pytanie otwarte
- ▶ kodowanie odpowiedzi - tak (wie), wie częściowo, nie wie (brak odpowiedzi lub niewystarczająco)
- ▶ Próbkę badawczą: N=238, nauczyciele szkół podstawowych (klasa 1-5) i nauczyciele w przedszkolu (n=53), studenci w kształceniu ustawicznym (n= 145), studenci w kształceniu połączonym (n=40), dostępny wybór, niestratyfikowany

Przetwarzanie danych (data processing)

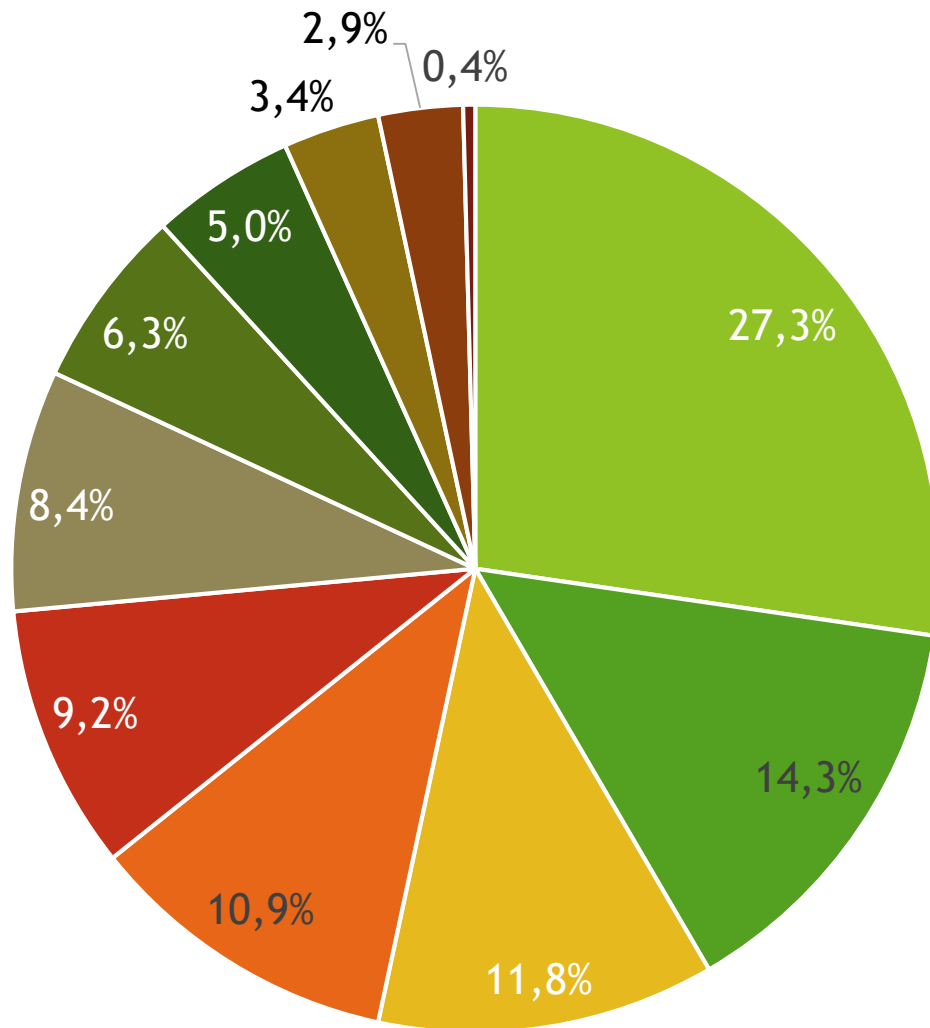
- ▶ Excel 2016
- ▶ Kodowanie odpowiedzi (według definicje poszczególnych pojęć)
- ▶ statystyka opisowa
- ▶ Opis tabelaryczny, Graficzna prezentacja wyników (wykres kolumnowy i kołowy)
- ▶ porównanie częstotliwości
- ▶ statystyczne metody relacyjne
- ▶ chi kwadrat (test nieparametryczny)

WYNIKI BADAŃ

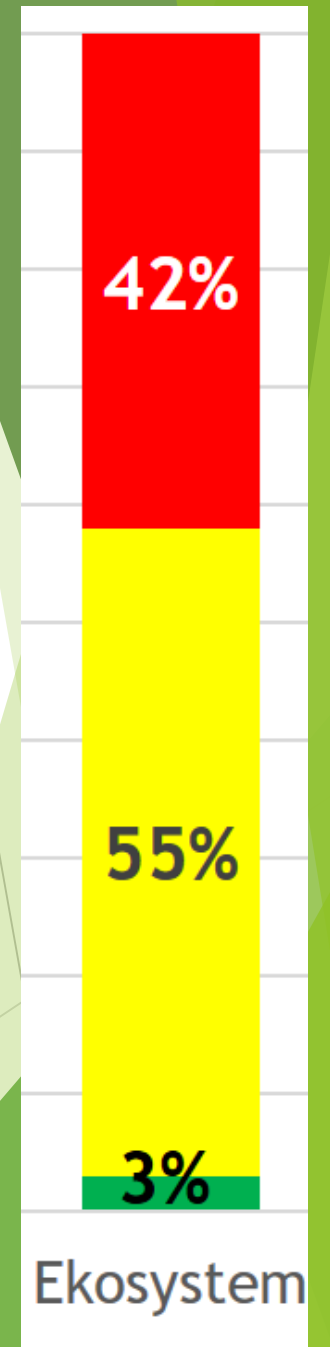
Ekosystem

- ▶ A) system funkcjonalny
- ▶ B) element żywy i nieożywiony
- ▶ C) relacje, równowaga
- ▶ D) przestrzeń (miejsce) i czas
- ▶ TAK (WIE) - min. 3 charakterystyki
- ▶ wie częściowo - 1-2 charakterystyki lub coś co dotyczy ekosystemu i jest poprawne
- ▶ nie wie (brak odpowiedzi lub niewystarczająco)

Ekosystem (N=238)

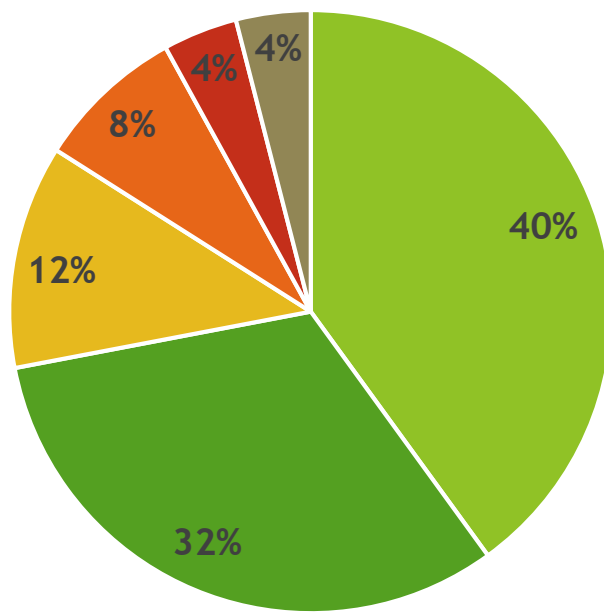
- niewystarczająco
- konkretne przykłady ekosystemu
- brak odpowiedzi lub źle
- połączenie 2 cech
- B) element żywy i nieożywiony
- A) system funkcjonalny
- C) relacje, równowaga
- tylko rośliny + zwierzęta
- tylko opis pojęcia
- poprawnie (min. 3 charakterystyki)
- D) przestrzeń (miejsce) i czas

Ekosystem

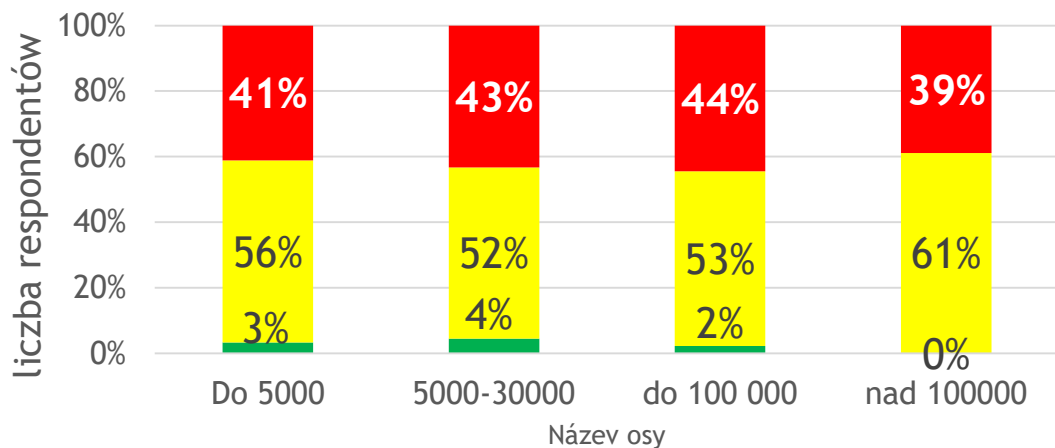
- ▶ Niewystarczająco (27,3%; 65 osób): natura, część natury, równowaga, Ziemia itp.
- ▶ Przykłady konkretne (14,3%; 34 osób): np. las, pole, łąka, ziemia, pustynia
- ▶ 2 cechy: 10,9% (25 osób)

- B) element żywy i nieożywiony + D) przestrzeń (miejsce) i czas
- A) system funkcjonalny + B) element żywy i nieożywiony
- B) element żywy i nieożywiony+ C) relacje, równowaga
- C) relacje, równowaga + D) przestrzeń (miejsce) i czas
- A) system funkcjonalny + C) relacje, równowaga
- A) system funkcjonalny + D) przestrzeń (miejsce) i czas

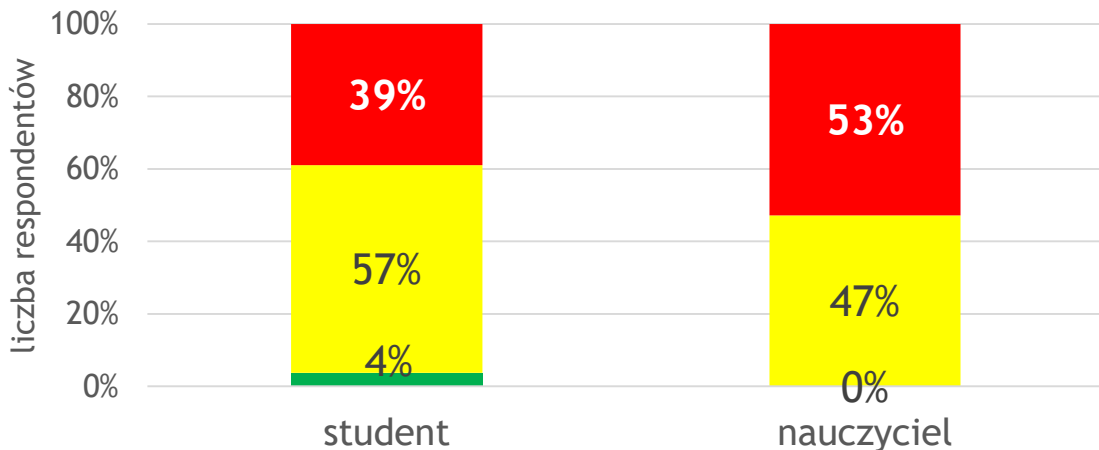
Ekosystem

wielkość zamieszkania (p=0.892)

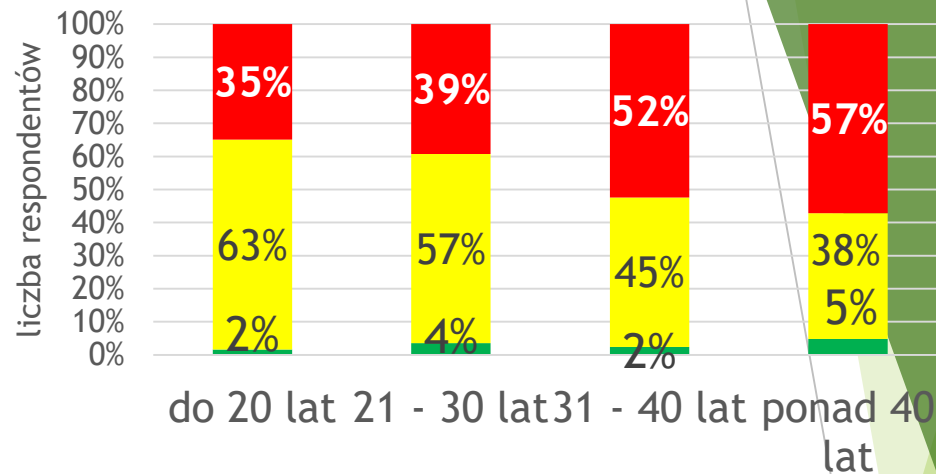
■ Wie ■ Wie częściowo ■ Niewie/niewystarczająco

praktyki pedagogicznej (p=0.097)

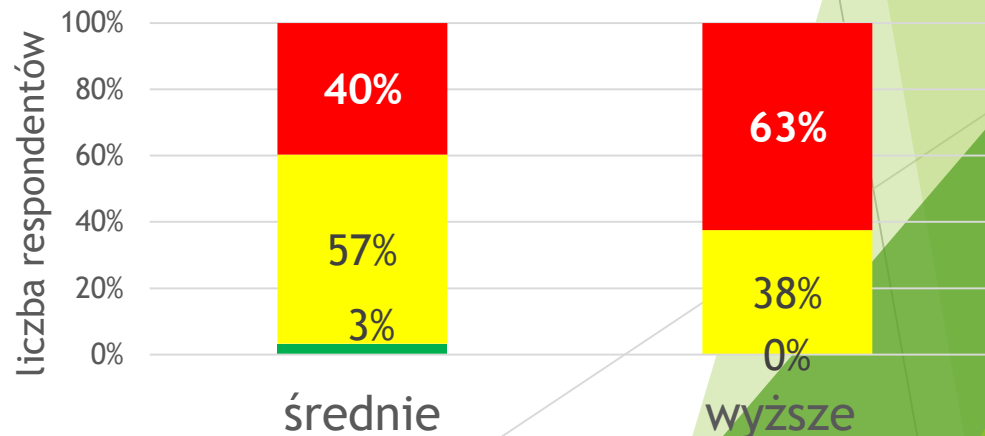
■ Wie ■ Wie częściowo ■ Niewie/niewystarczająco

wieku (p=0.346)

■ Wie ■ Wie częściowo ■ Niewie/niewystarczająco

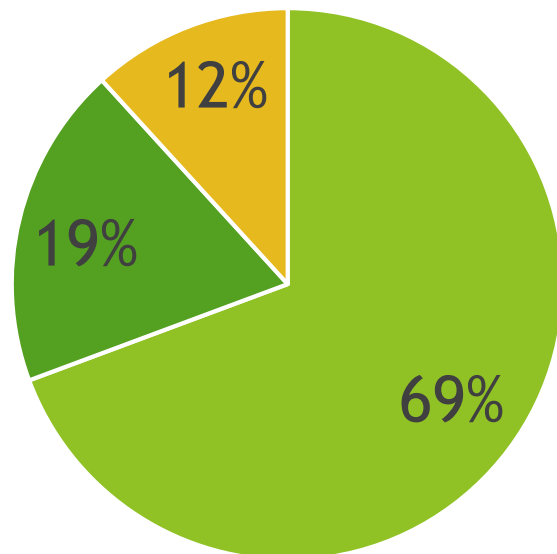
wykształcenia (p=0.084)

■ Wie ■ Wie częściowo ■ Niewie/niewystarczająco

Biodiversity (różnorodność biologiczna)

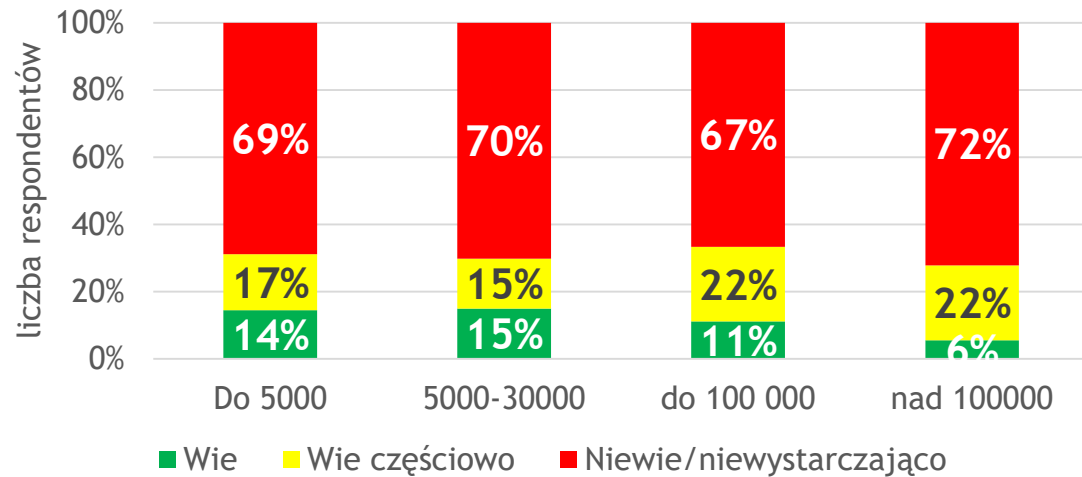
- ▶ wie częściowo: *różnorodność życia, różnorodność przyrody, różnorodność ekosystemów* itp.
- ▶ Wie: *różnorodność biologiczna to zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów; różnorodność gatunków*
- ▶ (N= 238)

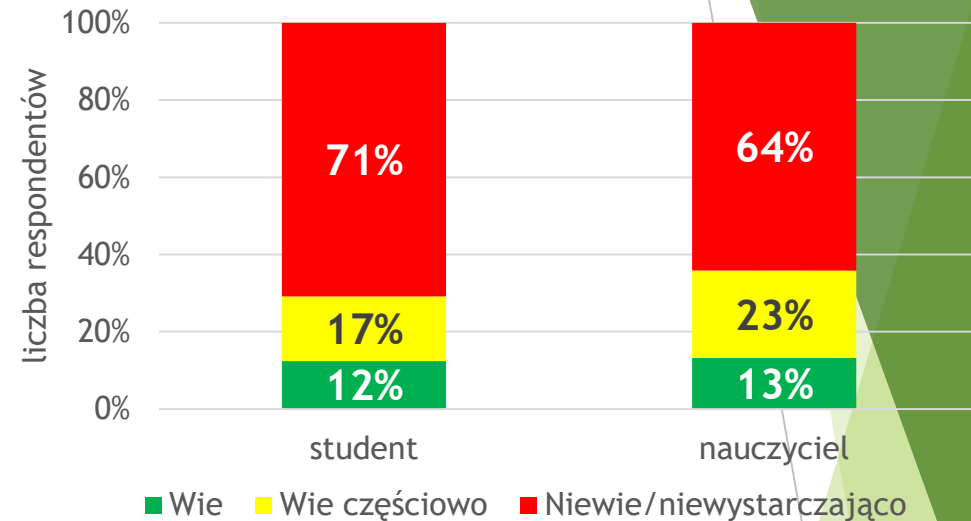
- brak odpowiedzi lub źle
- wie częściowo: różnorodność życia, różnorodność przyrody, różnorodność ekosystemów itp.
- Wie: różnorodność biologiczna to zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów; różnorodność gatunków

Biodiversity (różnorodność biologiczna)

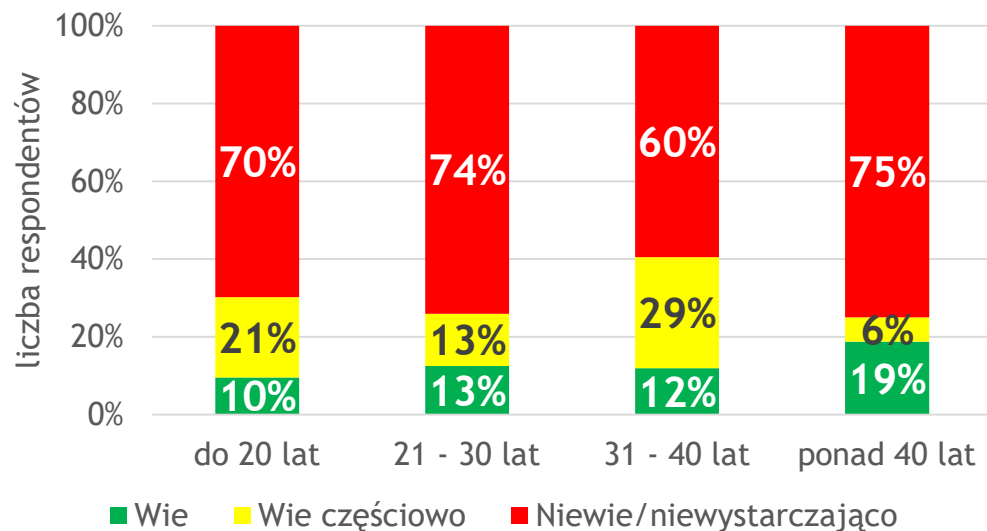
wielkości zamieszkania (p=0.762)

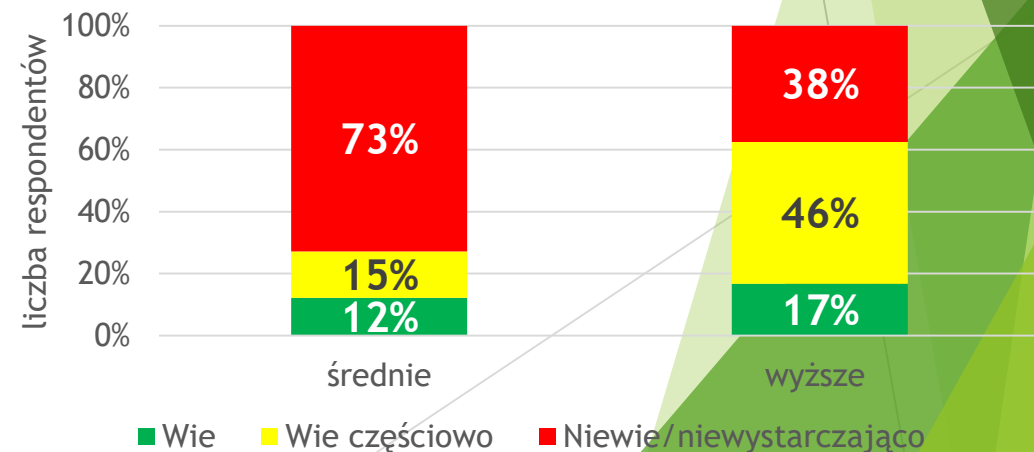
praktyki pedagogicznej (p=0.585)

wieku (p=0.287)

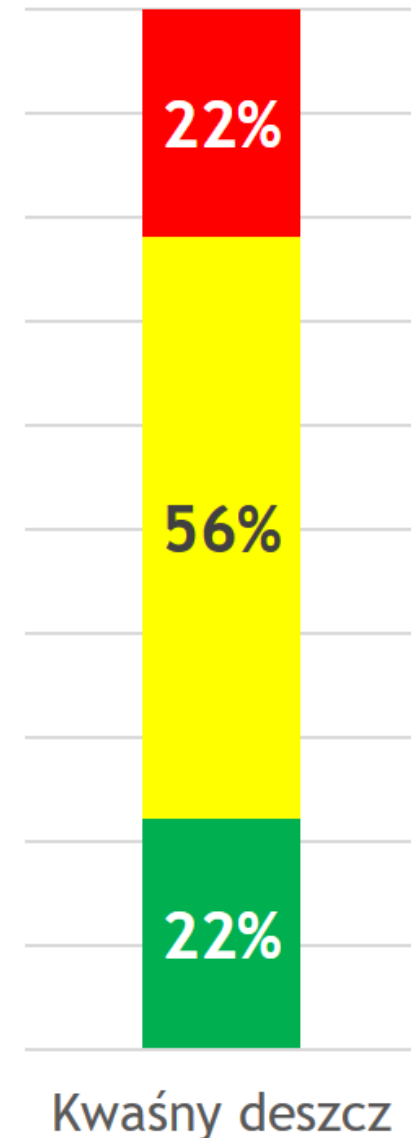

wykształcenia (p=0.000)

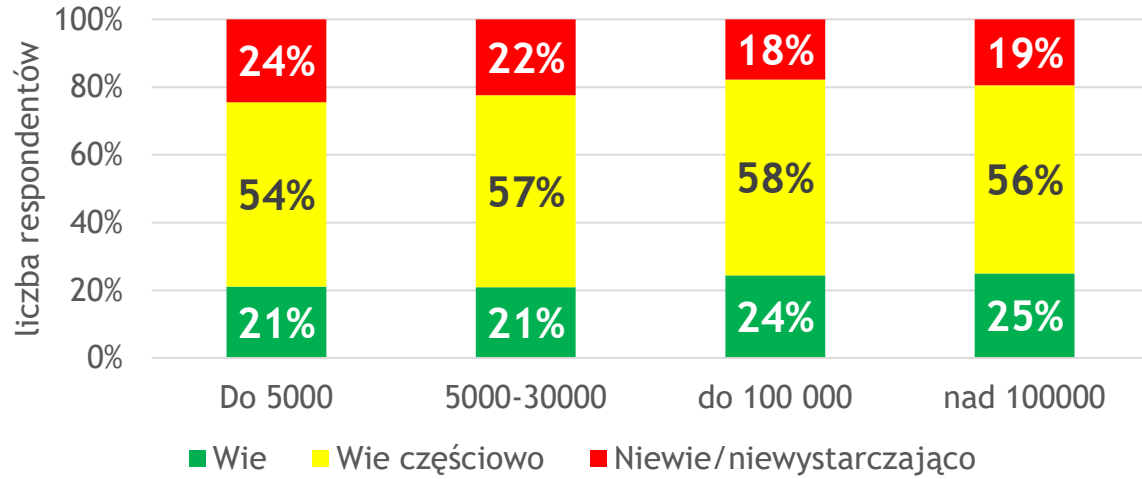
Kwaśny deszcz

- ▶ (N = 238)
- ▶ **ODPOWIEDZI (18%, 43 osób)**
- ▶ **Niewystarczająco (3,8%; 9 osób)**
- ▶ *Np: jest deszczem, który negatywnie wpływa na przyrodę, spowodowane przez działalność człowieka, negatywnie wpływa na przyrodę, tylko opis: środowisko kwaśne - kwaśne deszcze, kwaśny deszcz w naturze powoduje problemy, kwasowość deszczu z powodu zanieczyszczenia, kwaśne deszcze są szkodliwe zarówno dla natury, jak i dla ludzi, deszcz, który jest szkodliwy dla roślin, wody*
- ▶ **wie częściowo (56%, 133 osób)** - przyczyny kwaśnych deszczy (transport, fabryki, działalność przemysłowa, gazy wydechowe itp.), deszcz zawierający szkodliwe gazy, substancje toksyczne, mieszanie szkodliwych substancji z wodą w powietrzu i ich wpływ na ziemię
- ▶ **Poprawnie (22%, 53 osób)** - *opady atmosferyczne o odczynie pH mniejszym (niż 5,6), opis zawartości poszczególnych gazów (tlenek siarki itp.), konkretne chemikalie*

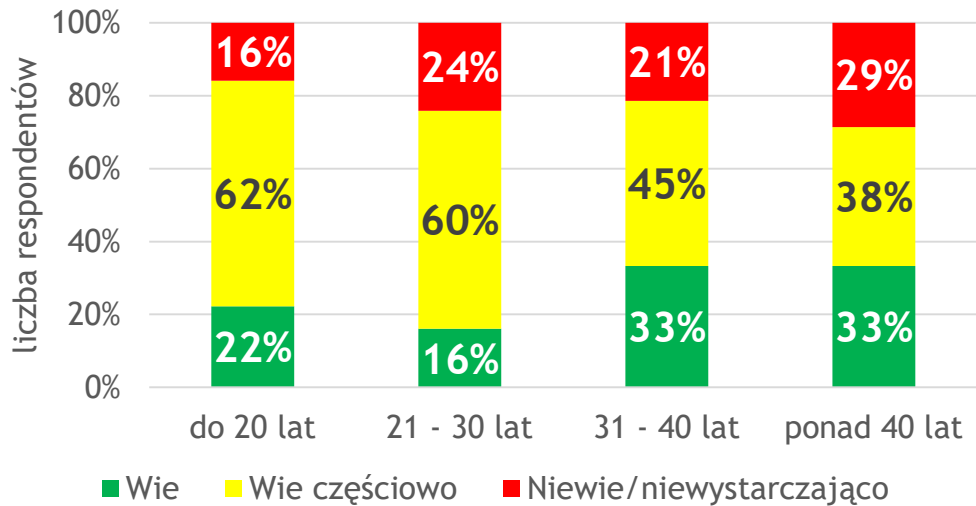

Kwaśny deszcz

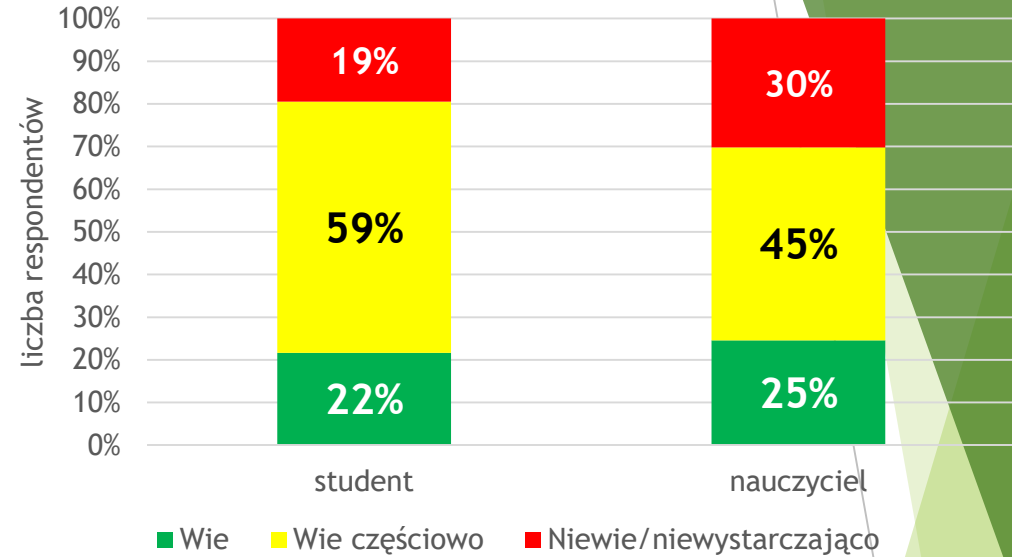
wielkości zamieszkania (p=0.981)

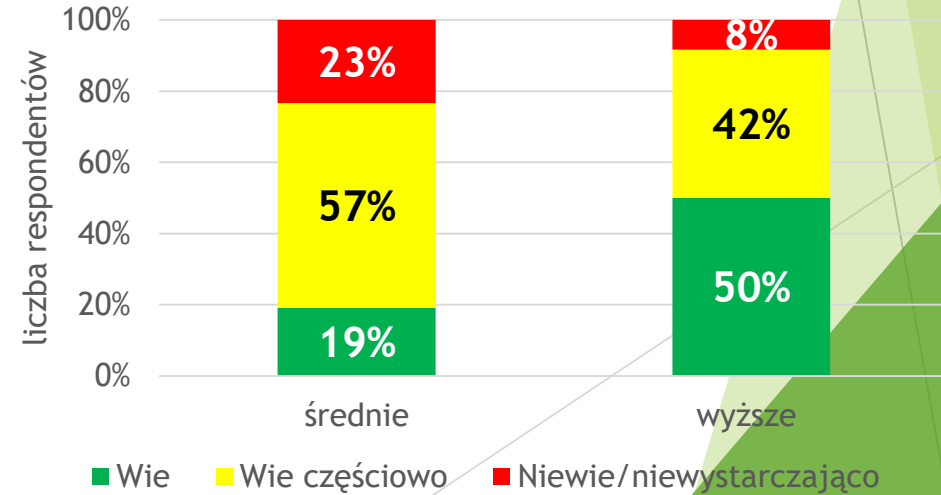
wieku (p=0.130)

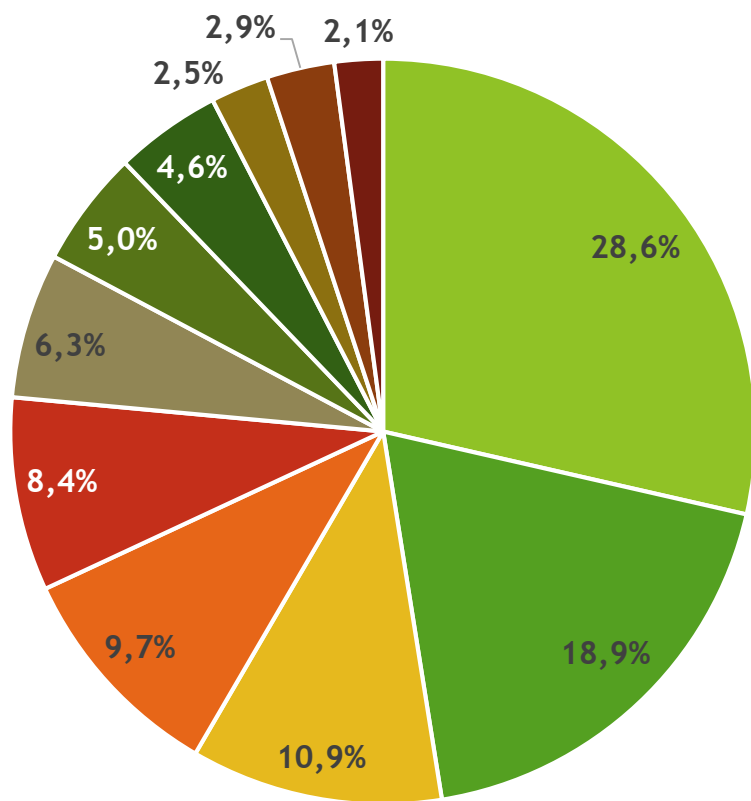
praktyki pedagogicznej (p=0.157)

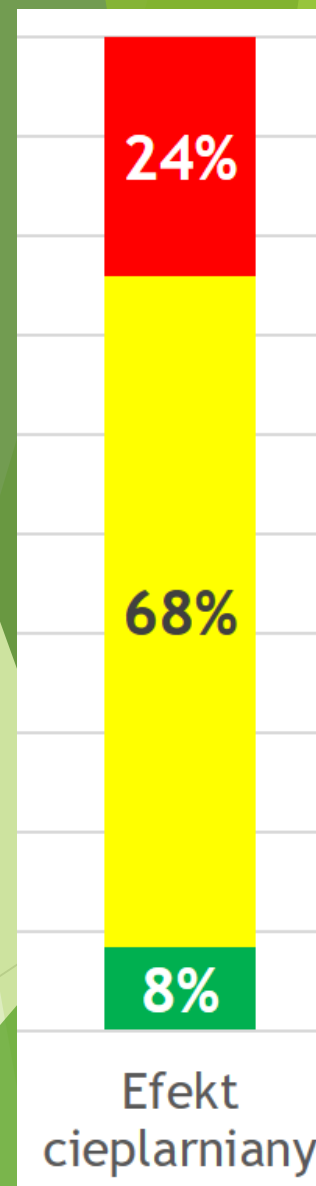
wykształcenia (p=0.002)

Efekt cieplarniany (N=238)

- ocieplenie planety, Ziemi
- brak odpowiedzi
- Plyny i ich akumulacja
- inne
- poprawnie
- odbicie światła słonecznego
- zła, niewystarczająca odpowiedź
- globalne ocieplenie
- zagrożenie warstwy ozonowej
- naturalna własność atmosfery, warunek życia
- zamknięcie, nieprzepuszczalność, bariera, pokrywka

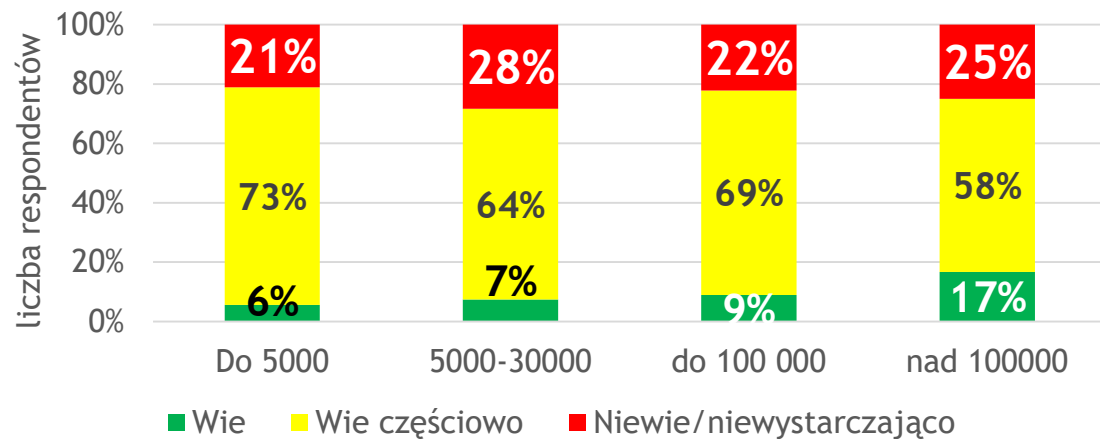
Efekt cieplarniany

- ▶ **zła, niewystarczająca odpowiedź:** np. próżnia, w atmosferze, para wodna, coś wyrośnie szybko i nie trwa długo, absorbowanie zimnego powietrza z Ziemi
- ▶ **Plyny i ich akumulacja:** np. gazy cieplarniane, akumulacja gazów, spaliny, dwutlenek węgla
- ▶ **Poprawnie:** np. odbicie części termicznej światła słonecznego przez atmosferę
- ▶ **Inne:** np. przepuszczanie światła słonecznego, funkcja atmosfery, stabilność środowiska - wilgotność, ciepło, odbicie zanieczyszczeń z atmosfery, utrzymuje temperaturę na ziemi, pod atmosferą się gromadzi ciepło

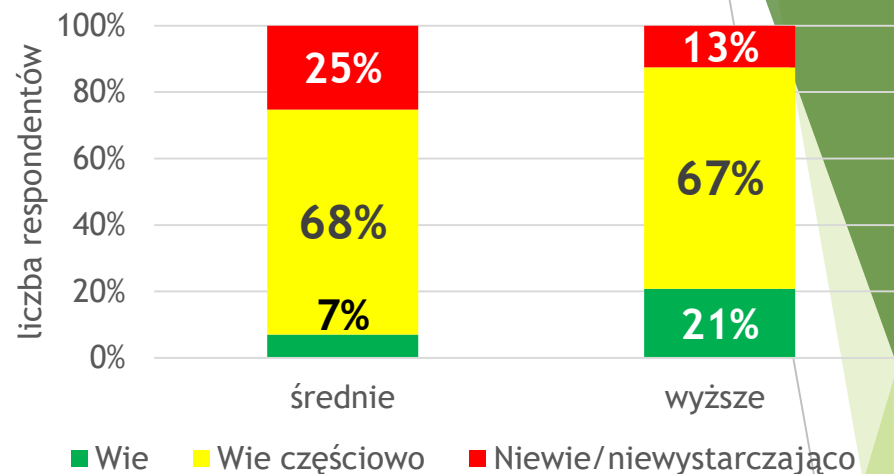

Efekt cieplarniany

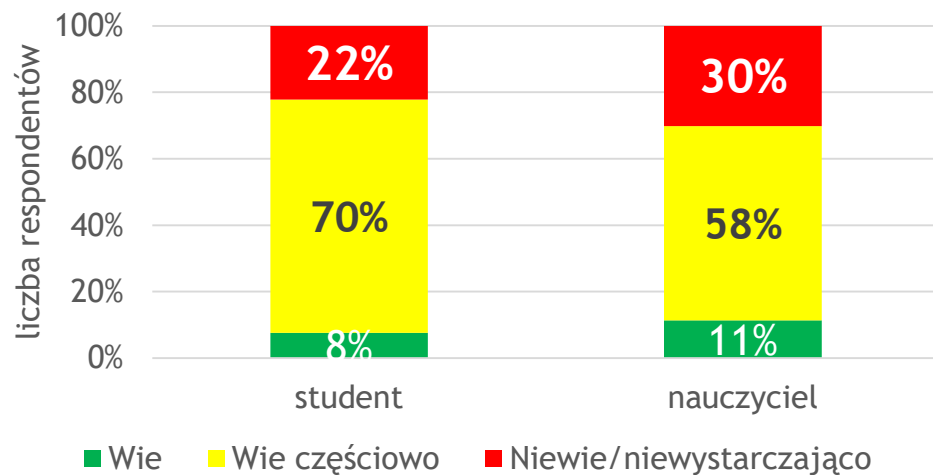
wielkości zamieszkania (p=0.444)

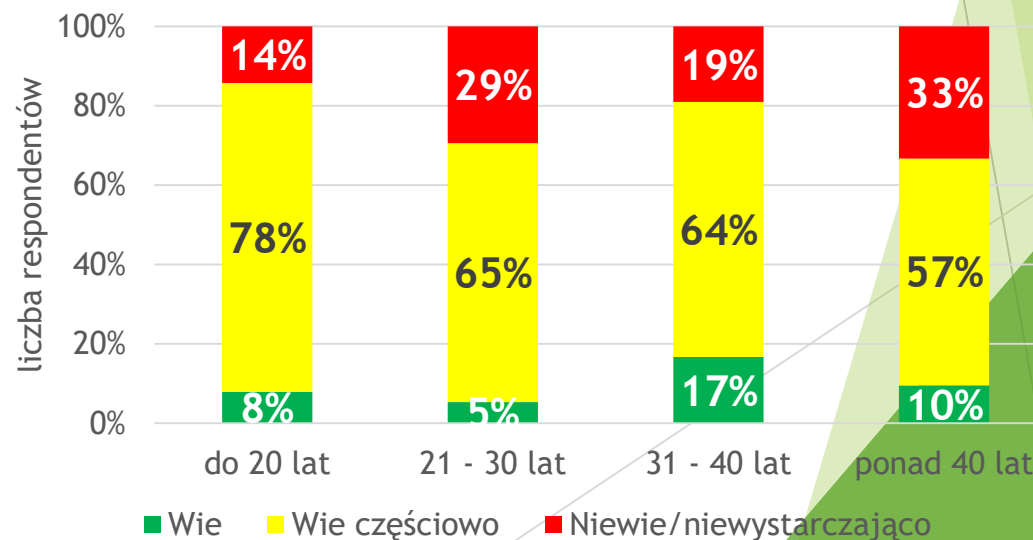
wykształcenia (0.375)

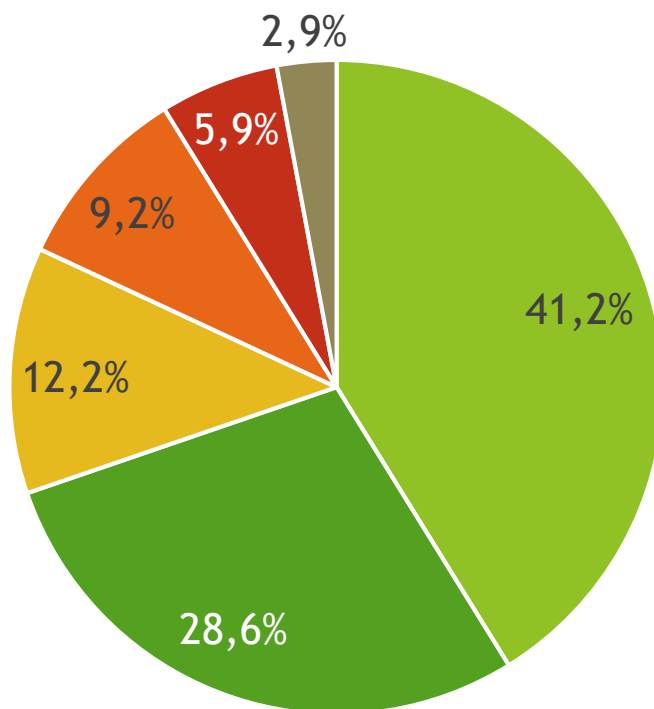
praktyki pedagogicznej (p=0.267)

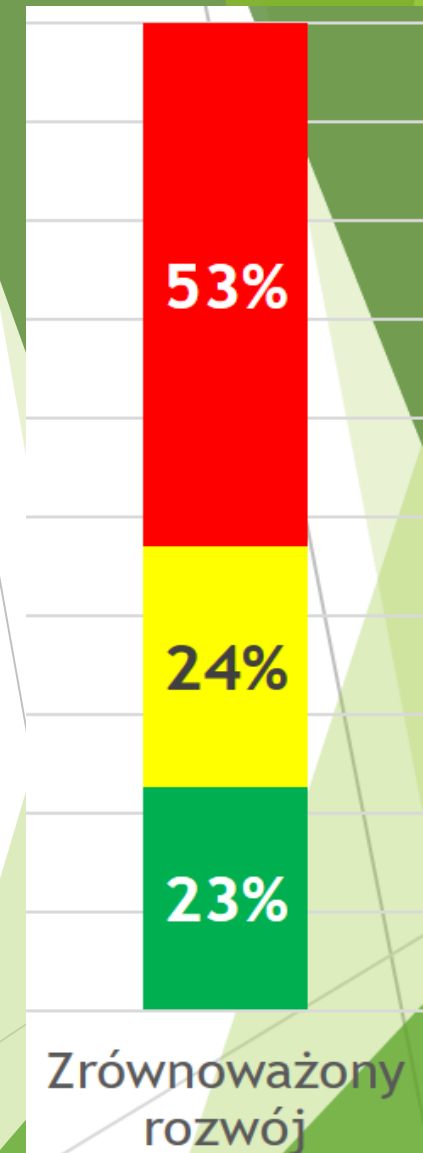
Wiek (p=0.081)

Zrównoważony rozwój (Sustainable Development), N=238

- brak odpowiedzi
- rozwój społeczeństwa bez negatywnego wpływu na przyrodę
- inne
- zachowanie środowiska dla następnej generacji
- tylko opis

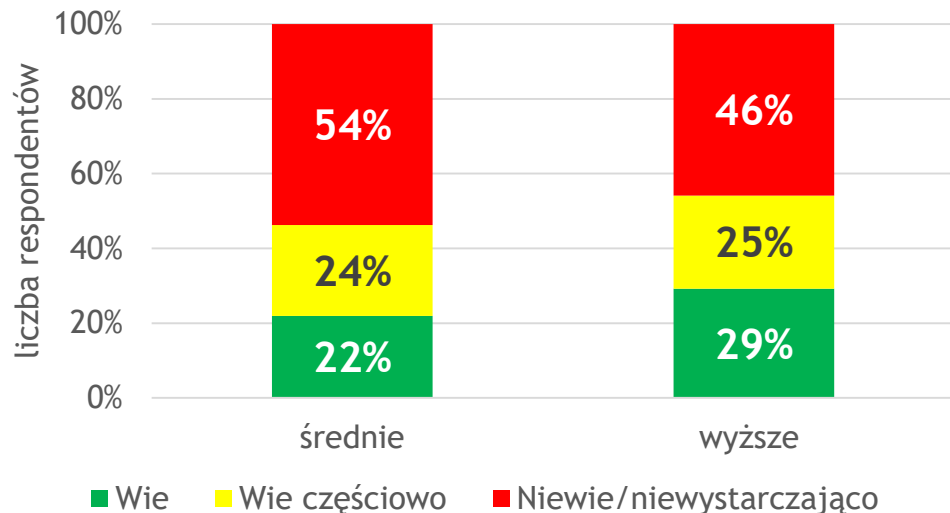

Zrównoważony rozwój (Sustainable Development)

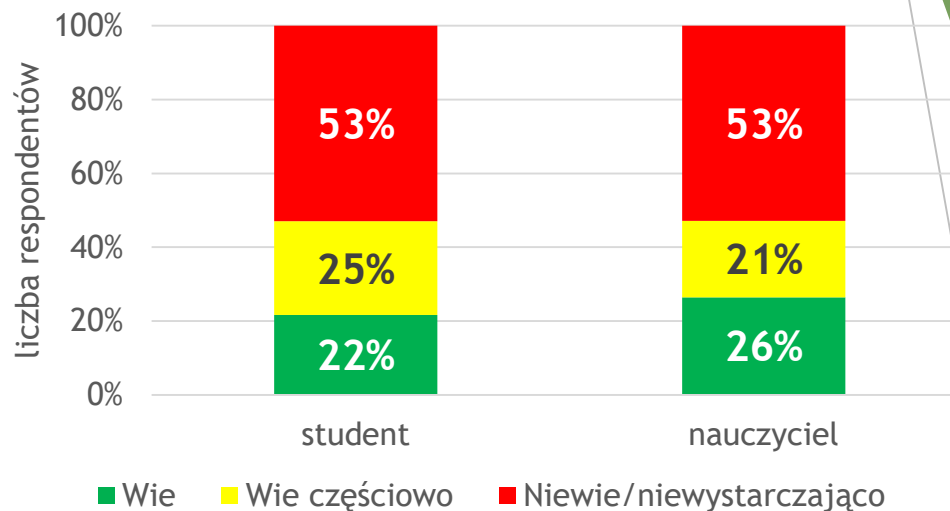
- ▶ **rozwój społeczeństwa bez negatywnego wpływu na przyrodę (29%, 68 osób):** np. *kontrolowany rozwój, rozwój w zgodzie z naturą, rozwój, który nie szkodzi, harmonia ludzkiego rozwoju i natury, wykorzystanie natury bez jej uszkodzenia*
- ▶ **Opis (6%, 14 osób):** np. *rozwój czegoś, rozwój, który rozwija się, naturalny rozwój, rozwój przyrody, który można utrzymać; coś ciągle się rozwija i to się nie kończy*
- ▶ **Inne (12%, 29 osób):** np. *jeśli użyjemy mniej zasobów, potrwa to dłużej; rozwój w pewnych granicach; Chronić i poprawować swoje otoczenie; odnawialne odtwarzanie zasobów naturalnych; wolniejsze tempo rozwoju, aby nie ustało w ciągu kilku lat; przykłady konkretne - w przypadku rozliczenia lasu konieczność sadzenia nowych drzew itp.*

Zrównoważony rozwój (Sustainable Development)

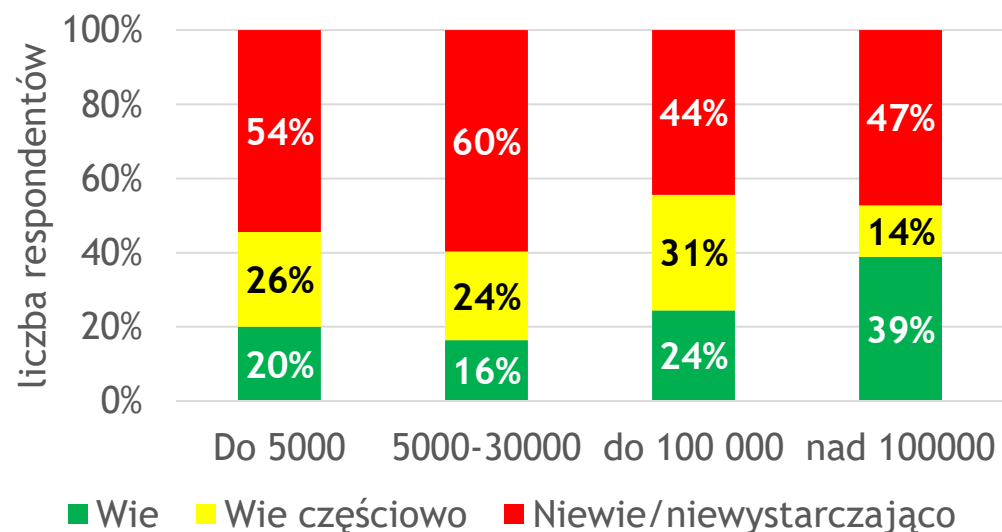
wykształcenia (p=0.686)

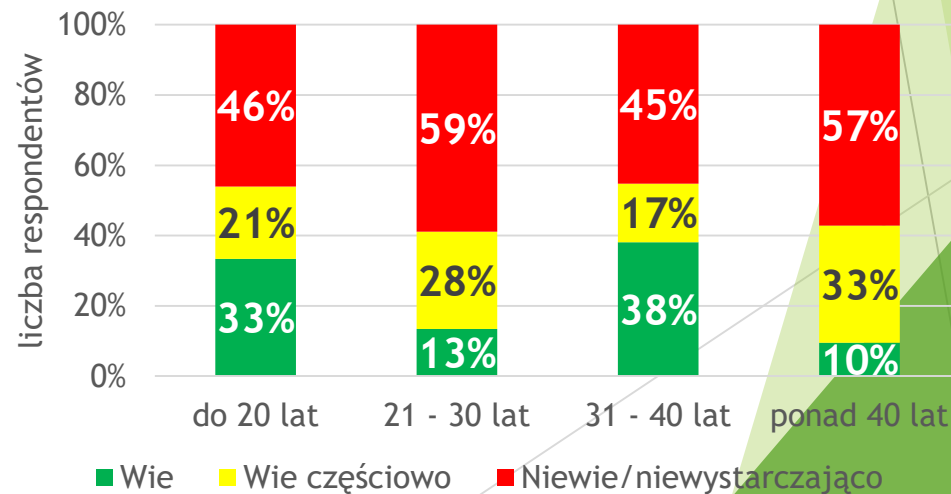
praktyki pedagogicznej (p=0.676)

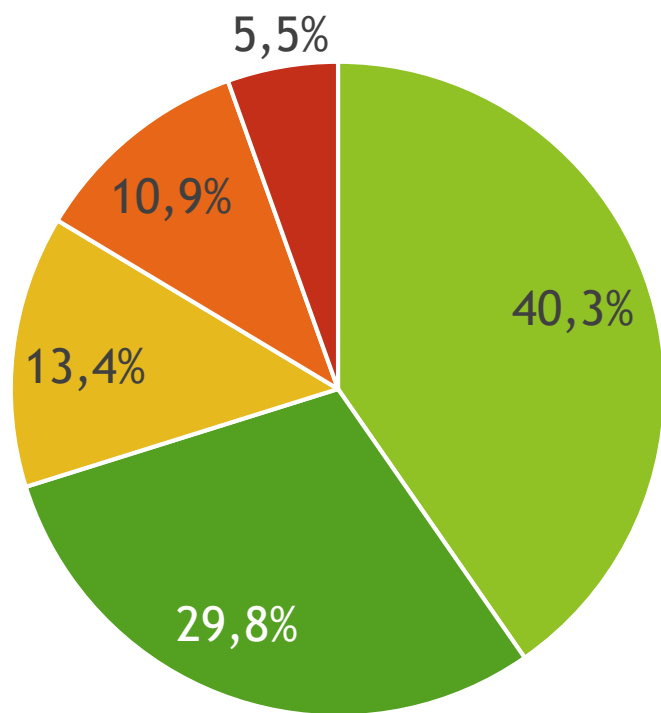
wielkości zamieszkania (p=0.140)

wieku (p=0.007)

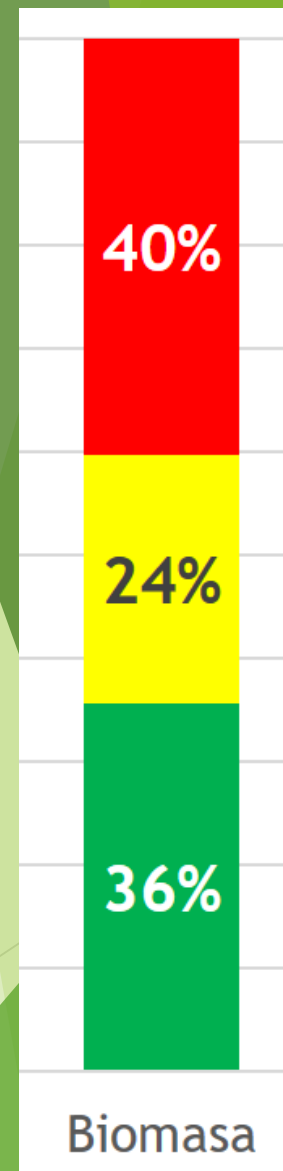

Biomasa (N= 238)

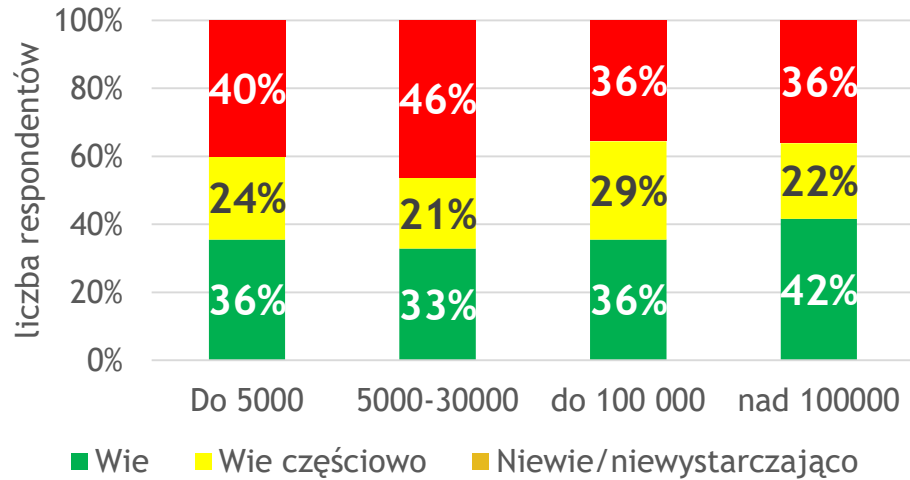
- brak odpowiedzi lub zła odpowiedź
- substancje tworzące ciała żywych organizmów
- źródło energii (odnawialne), paliwo
- biologicznych odpadów, kompost, humus, nawóz
- inne

Inne: np. Mięso od krów znajdujących się w obiektach biologicznych, Catherine Jacques, zasoby naturalne, Wszystko w naturze, zdrowe produkty organiczne, Naturalny związek, rzeczy z natury, które można wykorzystać do dalszego przetwarzania, naturalny produkt z recyklingu nadający się do dalszego użytku

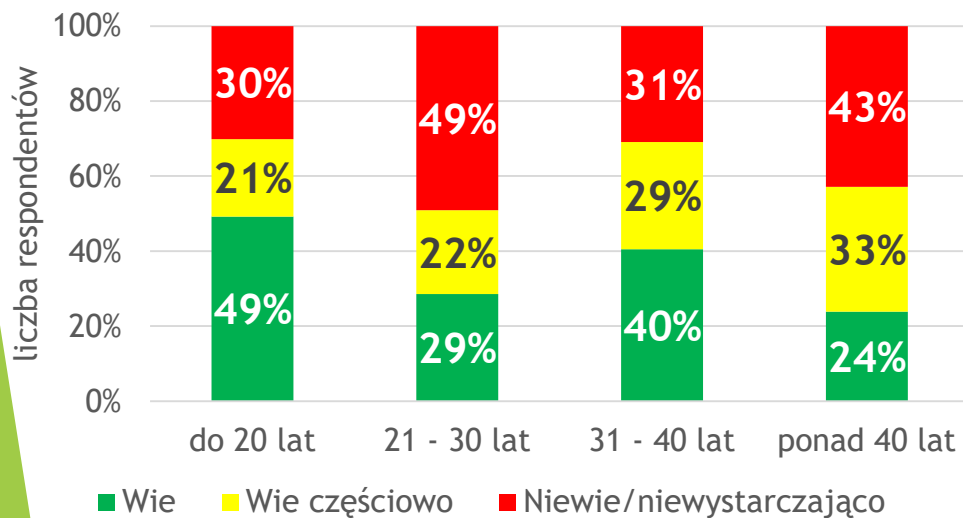

Biomasa

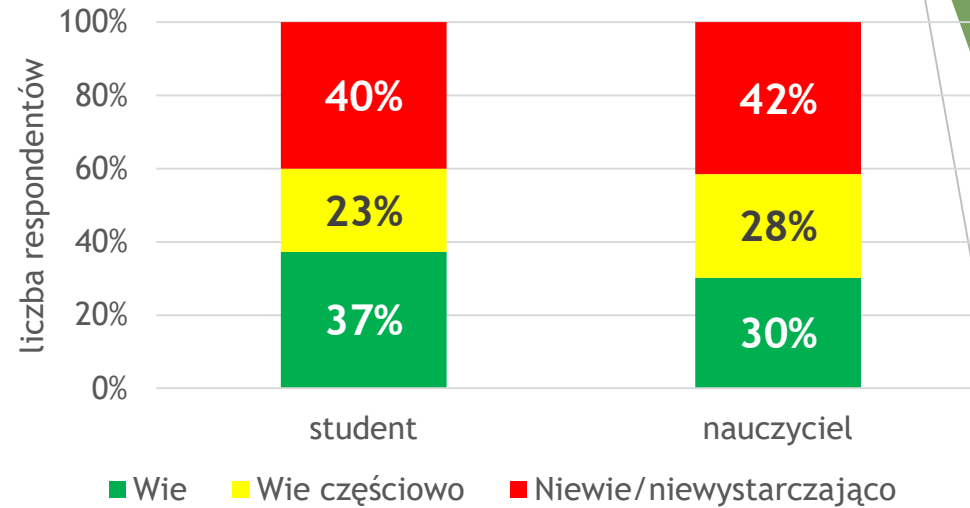
wielkości zamieszkania (p=0.891)

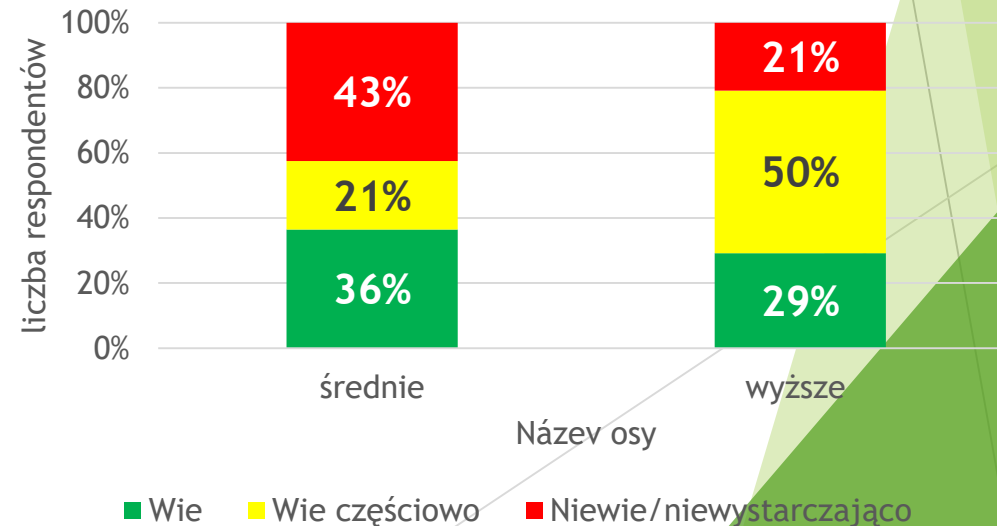
wieku (p=0.058)

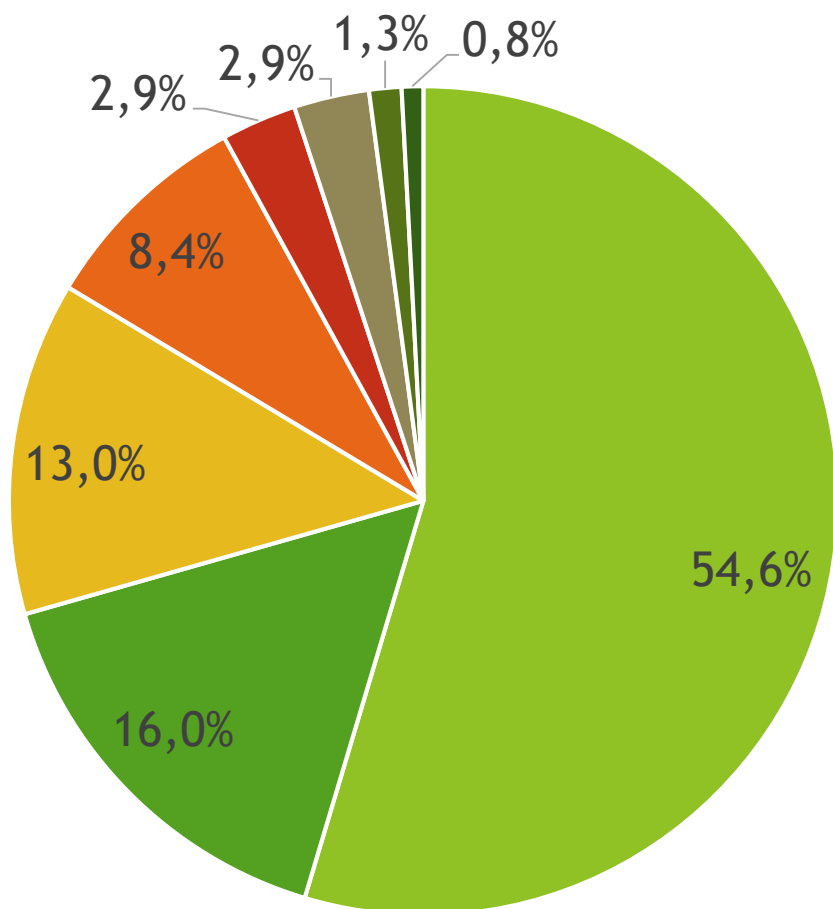
praktyki pedagogicznej (p=0.564)

Wykształcenia (p=0.006)

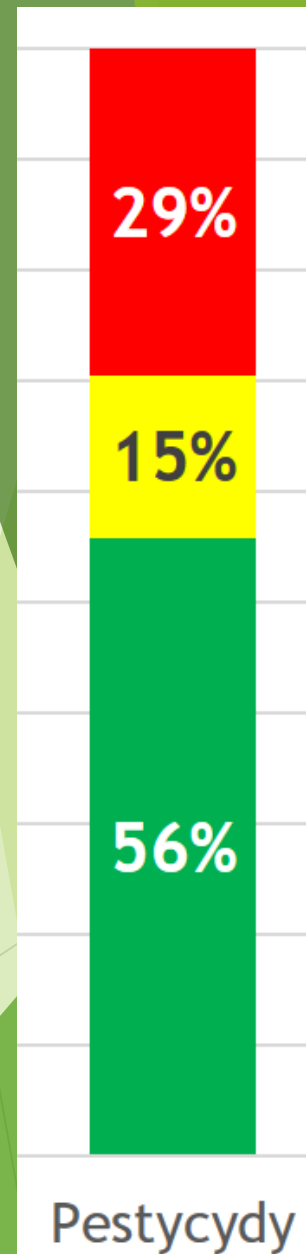

Pestycydy

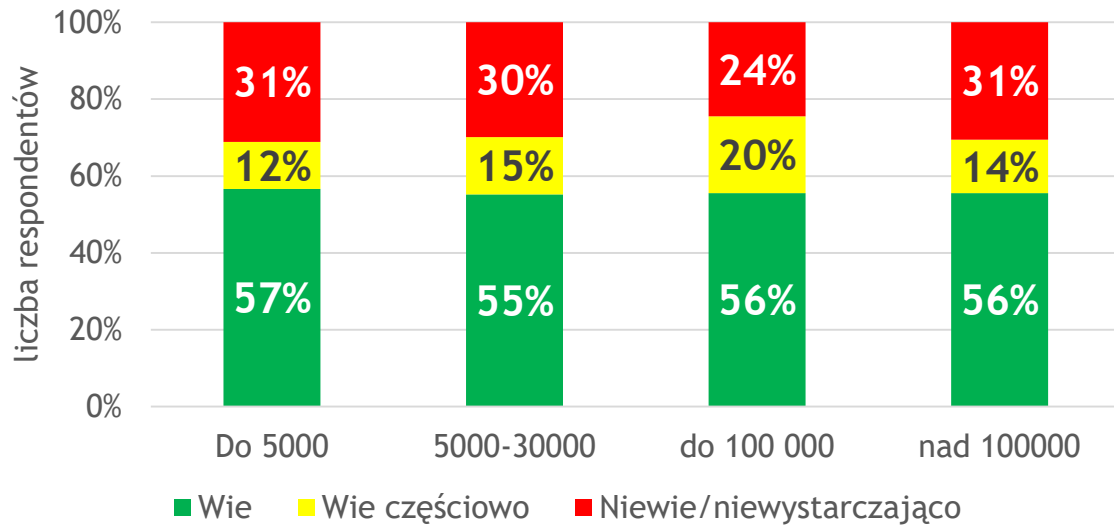
- preparat chemiczny do zabijania szkodników
- brak odpowiedzi (niewie)
- nawóz, nawozy sztuczne
- trucizny, szkodliwe substancje
- chemikalie
- substancje, preparaty szkodliwe dla gleby, naturze
- substancje stosowane dla wyzszej wydajnosci roslin rolniczych
- inne

*Inne: wpływają na wzrost roślin, ale uszkadzają organizmy;
konieczne zło*

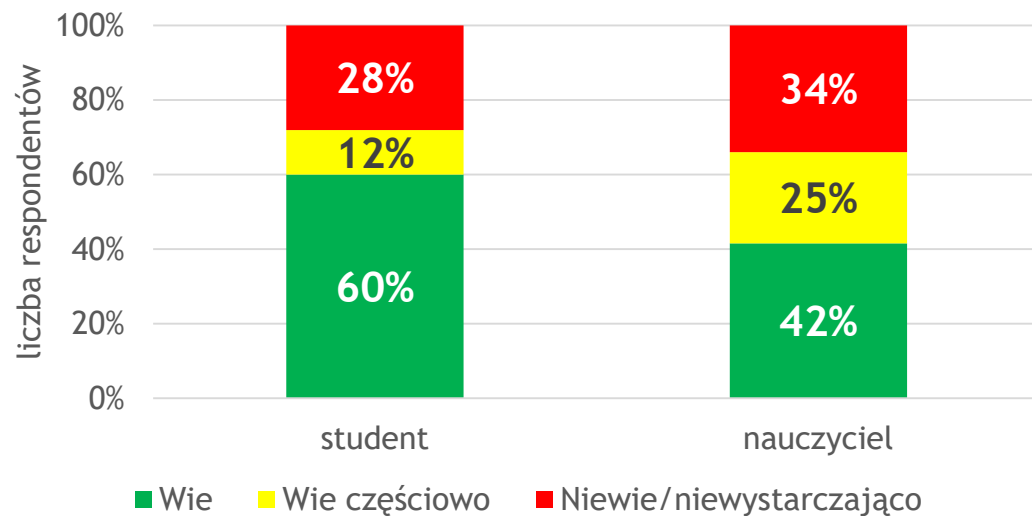

Pestycydy

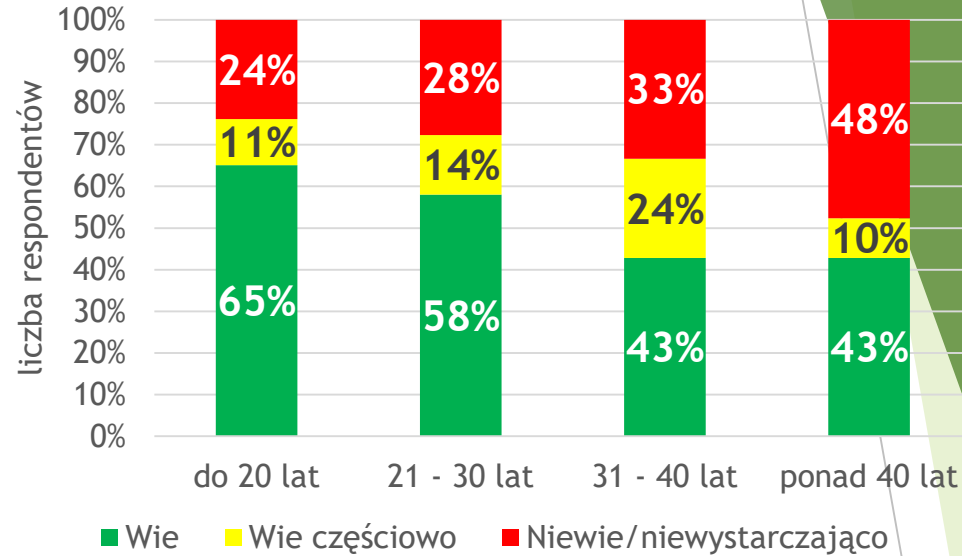
wielkości zamieszkania (p=0.891)

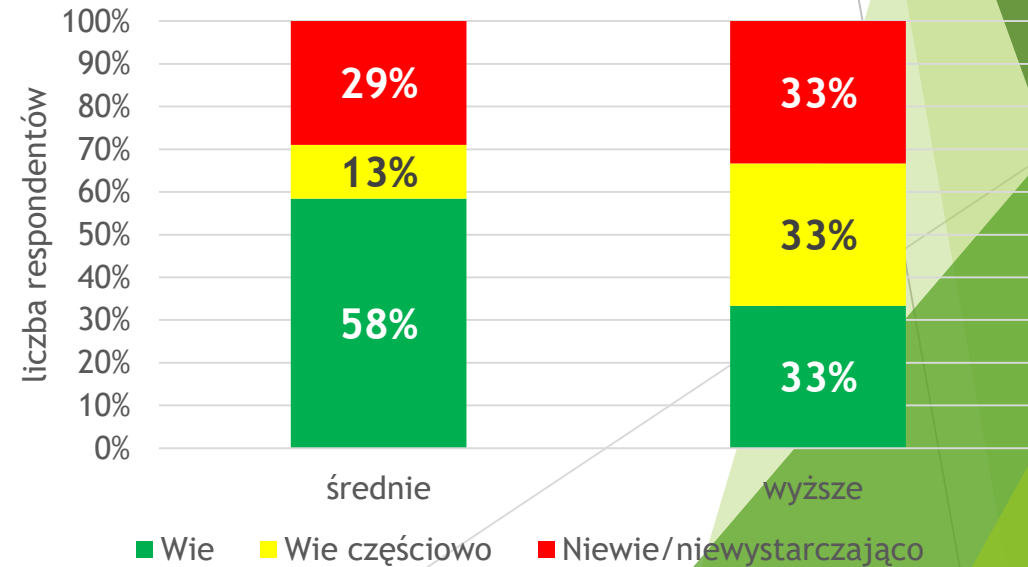
praktyki pedagogicznej (p=0.024)

wieku (p=0.140)

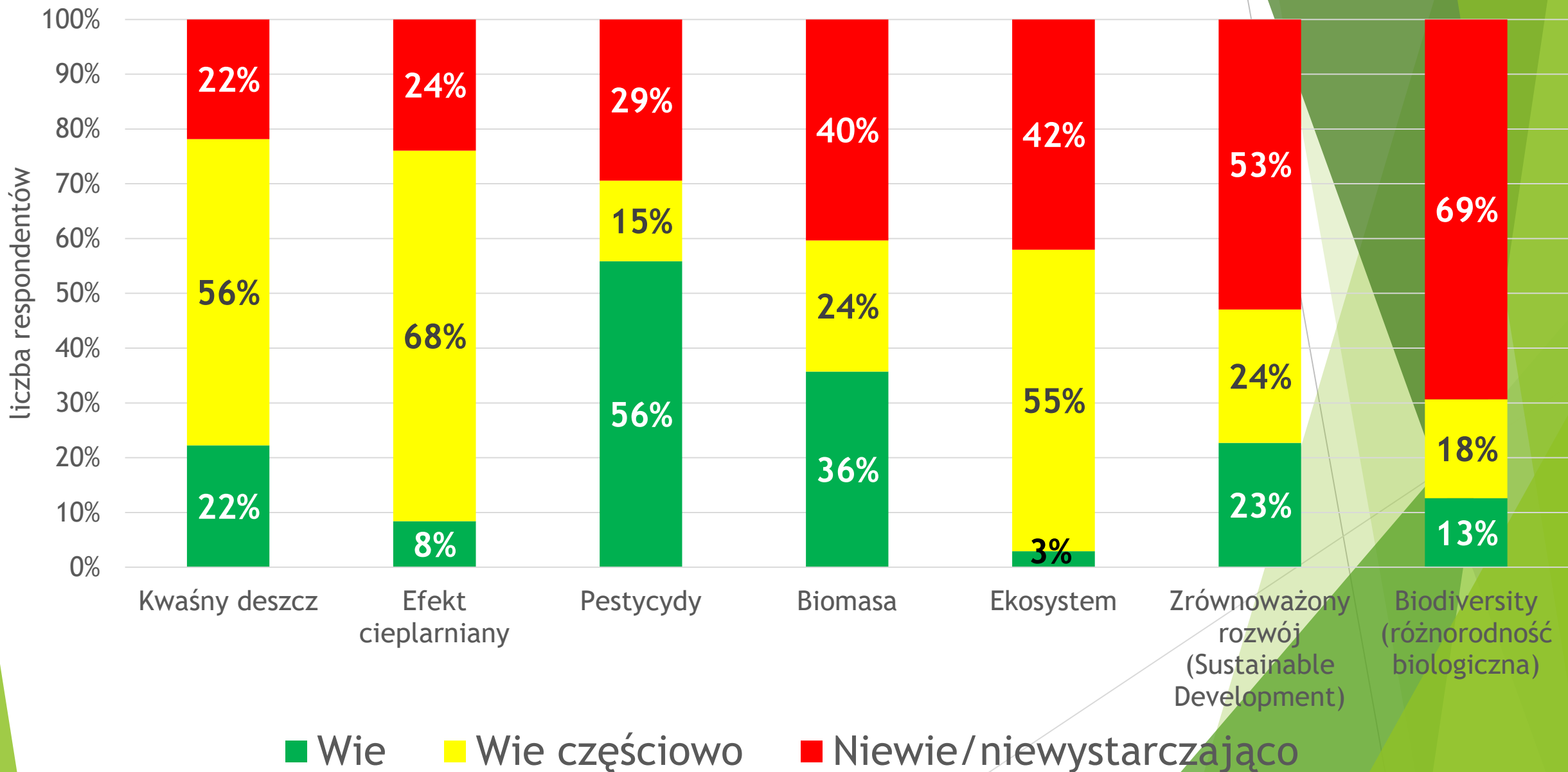

wykształcenia (p=0.012)

Podsumowanie ogólnych wyników

statystyczne porównanie - test niezależności chi kwadrat

CHISQUARE TEST (p)	wieku	wykształcenia	praktyki pedagogicznej	wielkości zamieszkania
ogółem	0,401	0,062	0,248	0,532
Ekosystem	0,346	0,084	0,097	0,892
Biodiversity (różnorodność biologiczna)	0,287	0,000	0,585	0,762
Kwaśny deszcz	0,130	0,002	0,157	0,981
Efekt cieplarniany	0,081	0,375	0,267	0,444
Zrównoważony rozwój (Sustainable Development)	0,007	0,686	0,676	0,140
Biomasa	0,058	0,006	0,564	0,891
Pestycydy	0,140	0,012	0,024	0,941

Dziękuję za uwagę

▶ Ondrej.simik@osu.cz